

2024-05-20

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00630

Information ansökan till utlysningen Klimatneutrala städer 2030 3.0 (Viable Cities)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen beslutar att ansöka om finansiellt stöd hos Energimyndigheten i utlysningen Klimatneutrala städer 2030 3.0.

Sammanfattning

Nacka kommun har mellan åren 2021-2024 varit en del av innovationsprogrammet Viable Cities 2.0 genom projektet Klimatneutrala Nacka 2030. Satsningen är inne på sitt tredje och sista år och utvärdering av resultaten pågår och kommer att presenteras för kommunstyrelsen under hösten. Samtidigt har Energimyndigheten öppnat upp för en ny ansökningsomgång för att ge ytterligare ökad kraft i klimat- och hållbarhetsarbete i svenska städer med hög ambition i sitt klimatomställningsarbete. Fler städer bjuds in och redan engagerade städer har möjlighet att söka nytt finansiellt stöd. En ambition med satsningen är vidare att underlätta för städer tillsammans i Sverige och internationellt att kunna dra nytta av varandras lärdomar och erfarenheter. Syftet är att förstärka och accelerera klimatomställningen i städer på ett sätt som bidrar till ett gott liv för alla inom planetens gränser. Total budget för utlysningen är cirka 120 miljoner kronor, och sista ansökningsdag är den 5 juni 2024.

I Nacka kommun pågår arbetet med ett nytt klimat- och miljöprogram. Under hösten kommer programmet att skickas på remiss till kommunens nämnder och bolag för att sedan beslutas i kommunfullmäktige strax efter årsskiftet. Ansökan om finansiellt stöd hos Energimyndigheten syftar till att stärka upp arbetet med att implementera programmet. Målet är att aktivera både organisation och Nackabor samt säkerställa en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens nya klimat- och miljömål.

Nacka ansöker om tre miljoner kronor i stöd och medfinansierar med samma summa. Medfinansieringen består av medarbetares arbetstid för att under tre år leda arbetet med implementeringen av det nya klimat- och miljöprogrammet.

Ärendet

För att nå en hållbar framtid krävs en omfattande omställning både lokalt och globalt. Nacka kommun tar såväl klimat- som miljöfrågor på allvar och ser både behov och nytta av den omställning som behöver ske för att hantera de utmaningar vi står inför.

Klimatneutrala Nacka 2030 2.0

Under perioden 2021–2024 har Nacka kommun arbetat med klimatneutrala Nacka 2030 inom Viable cities 2.0. Syftet med projektet var att stärka den kommunala planeringens förutsättningar att utveckla och genomföra innovativa idéer och transformativa lösningar för klimatneutralitet och uppsatta miljö- och hållbarhetsmål. Resultaten från projektet är flera. Vi har bland annat ökat vår förståelse för hur planeringsprocesserna kan arbeta för hållbarhet i de efterföljande projekten. Under perioden för projektet kan vi se konkreta leveranser i form av naturban gestaltning, leverensskåp och laddplatser i projektet Prisman i centrala Nacka, grön betong i ett av våra stadsutvecklingsprojekt samt en naturban markanvisning med en vinnare med ambitiösa miljö- och klimatmål. Vi har också i samverkan med fastighetsaktörer utvecklat vår förmåga att ställa klimatkrav i våra markanvisningar. Utifrån en PM för klimatneutral markanvisning ”marknadsorienterad” kravställning, från en av våra byggaktörsdialoger har vi levererat en markanvisning med klimatprofil i Henriksdal. Vi har också skapat en ny metod för hur vi tillsammans med byggaktörer gemensamt och samlat sätter klimat- och miljöambitioner i stadsutvecklingsprojekten. Vi har påbörjat arbetet med att klimatberäkna detaljplaner och kommunens översiktsplan samt fått en ökad förståelse för klimatperspektiv i planeringens olika nivåer. Projektet Klimatneutrala Nacka 2.0 kommer att avslutas under hösten 2024.

Ny ansökan Viable Cities 3.0

Mycket av klimatarbetet behöver ske i de transformativa, inkluderande stadsutvecklingsprocesser vi utforskat under programomgång 2. Men nu vill vi vidga perspektiven och arbeta med hela kommunens organisation, samhälle och geografi. Därigenom höjs ambitionen i omställningsarbetet mot ett klimatpositivt och cirkulärt Nacka jämfört med tidigare programomgång.

Under 2024 arbetar kommunen fram nya klimat- och miljömål. I ett nytt klimat- och miljöprogram som omfattar både klimat- och miljöambitioner, som prioriterar de viktigaste områdena för att nå maximal effekt, visar på mätbara mål där tillhörande indikatorer ses över och eventuellt justeras utifrån faktisk effekt, som tydliggör hur miljö- och klimatmålen hänger ihop med Nackas övergripande mål, Agenda 2030, koldioxidbudgeten och övergripande styrdokument. Med dessa nya ambitiösa klimat- och miljömål färskt beslutade handlar det här projektet om att snabbt implementera, skala upp och aktivera klimatomställningen både organisation och samhälle att ställa om för att tillsammans nå måluppfyllelse.

Under de kommande tre åren vill vi säkerställa en ändamålsenlig styrning och uppföljning av de nya klimat- och miljömålen. Vi vill utöver det arbeta med att aktivera både organisation och Nackabor så att vi tillsammans och på bästa sätt når verklig effekt.

Mål 1. Säkerställa en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kommunens nya klimat- och miljömål.

Klimat- och miljöprogrammets genomförande integreras i mål- och budgetprocessen samt kommunens gröna ramverk och emittering av gröna obligationer. Detta blir Nackas variant av en klimatinvesteringsplan kopplat till kommunens befintliga ekonomiprocesser. Här kan även aktiviteter som kommunen har begränsad rådighet över men som kräver investeringar inkluderas för att nå klimatneutralitet.

Vi skapar ordning och reda i rapportering och uppföljning av kommunens nya klimat- och miljömål både vad gäller det vi har direkt och indirekt rådighet över. Vi behöver mäta effekterna och resultatet för att säkerställa framsteg. Klimatomställning som ekonomisk möjliggörare, vi ökar vår förmåga att söka medel för extraordinära insatser för klimatomställning. Genom att samarbeta med Linköpings universitet och WWF (Världsnaturfonden) utökar vi vår kompetens och förmåga. Vi får ta del av erfarenheter såväl nationellt som internationellt, inflöde av nya idéer och testad kunskap kan föras in i projektet samtidigt som goda exempel och erfarenheter kan spridas i etablerade nätverk såsom WWFs One planet city challenge.

Mål 2. Kartlägga och frigöra organisationens förmåga till innovation och klimatomställning.

Inom kommunorganisationen Nacka vill vi arbeta systematiskt med innovationsförmåga. Daglig innovationskraft handlar om vilja, styrning, ambition och ledarskap. Vi kommer att använda oss av en forskningsbaserad metodik och modell som kartlägger vilka drivkrafter som finns i organisationen och som är viktiga för att förflytta sig framåt. I processen ingår kartläggning, analys av resultat, förslag på åtgärder samt aktivering av chefer och medarbetare. Modellen säkerställer kvalitet och förflyttning framåt av organisationens innovationsförmåga genom digitalisering, trender och index. På det här sättet vill vi bygga vår förmåga att vara nytänkande, koppla syfte till nytänkande och grunduppdrag för att kunna leverera morgondagens hållbara lösningar till Nackaborna.

Mål 3. Frigöra Nackabornas förmåga som motor i klimatomställningen.

I Nackasambället vill vi aktivera Nackaborna, näringsliv och civilsamhälle för att tillsammans bidra till måluppfyllelse. Vi vill på ett lustfyllt sätt inspirera att lära sig mer och bidra till kommunens mål för klimatet. I en enkel app-lösning kommer Nackaborna att kunna mäta sin egen påverkan och sitt eget bidrag till kommunens klimat- och miljömål, få tillgång till tips på förbättringar och belönas på vägen. Samtidigt samlar vi data och kan på en aggregerad nivå mäta Nackabornas förflyttning.

Ekonomiska konsekvenser

Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete kommer att arbeta med implementering och uppföljning av det nya klimat- och miljöprogrammet i sitt ordinarie arbete motsvarande en person på heltid under tre år oavsett om vi ansöker och beviljas medel från Energimyndigheten eller inte. Med hjälp av medel från Energimyndigheten gör vi det möjligt att koppla på fler kompetenser och verktyg i arbetet i syfte att nå ett ännu bättre resultat. De tre miljoner kronor som vi ansöker om kommer att användas till resurser och samarbeten med privata företag, Linköpings universitet och WWF (Världsnaturfonden).

Bilagor

Bilaga 1. Utlysningstext

Emma Östlund
Enhetschef
Enheten för strategiskt klimat-
och miljöarbete

Charlotte Persson
Klimat- och miljödirektör
Stadsledningskontoret